

Jak zachować się w przypadku gwałtownych zmian pogodowych

Dotyczy projektu Nr FEMA.02.04-IP.01-00BX/23pt.: „Zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego wraz z wyposażeniem dla OSP Bogate” realizowanego przez Beneficjenta: Gminę Przasnysz.

Zakres rzeczowy Projektu obejmuje zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego wraz z wyposażeniem.

Informacja dotyczy promocyjnej akcji edukacyjnej w zakresie wiedzy o zmianach klimatu i ochrony zasobów wodnych.

Badania naukowe wskazują, że zachodzące obecnie zmiany klimatyczne będą się pogłębiać. Objawami tych zmian są zmieniające się pory roku i ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak: nawałne deszcze (krótkie opady o dużej i bardzo dużej intensywności), burze, długotrwałe upały, trąby powietrzne i huragany. Zjawiska te mogą powodować zniszczenia środowiska naturalnego, ale również są uciążliwe dla ludności, powodując straty materialne, konieczność przesiedlenia czy zagrożenie życia. Gwałtowne zmiany pogodowe będą się w najbliższym czasie intensyfikować i mogą dotyczyć wszystkich, niezależnie od miejsca zamieszkania.

Mając na uwadze powyższe, warto stworzyć plan awaryjny na wypadek ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz zapoznać się ze sposobami zabezpieczenia i postępowania w przypadku ich wystąpienia.

Susze i pożary roślinności

W wyniku zmieniającego się klimatu na naszym kontynencie wzrasta częstotliwość ekstremalnych suszy, przynoszących szkody. Susza to okresowy deficyt dostępności wody, występujący w przypadku braku opadów przy jednoczesnym zwiększonym parowaniu, wynikającym z wysokich temperatur. Poza niekorzystnymi zmianami w intensywności oraz rytmie opadów, sytuację pogarsza niewielka przepuszczalność na terenach zabudowanych, które sprawia, że woda opadowa nie ma szans na infiltrację. Gdy ziemia nie absorbuje nadmiaru wody, w dłuższej perspektywie tej wody zaczyna brakować. Dodatkowo, systemy szybkiego odprowadzania wody błyskawicznie kierują ją do rzek, którymi następnie spływa ona do Bałtyku. Susze powodują hamują wzrost drzew i upraw, skutkują intensyfikacją ataków szkodników oraz sprzyjają pożarom środowiskowym. W związku z częstszymi okresami suszy wydłuży się sezon zagrożenia pożarowego i nastąpi poszerzenie obszaru narażonego na ryzyko wystąpienia pożarów roślinnych. Regiony, które dotychczas nie były zagrożone pożarem, mogą stać się obszarami ryzyka.

Mając na uwadze powyższe, wyzwaniem dla nas jest obecnie odbudowa naturalnej retencji. Czyni się to poprzez zachowanie obszarów ze zbiornikami wodnymi, łąkami kwietnymi, ogrodami deszczowymi, a nawet zielonymi dachami. Tereny takie w naturalny sposób magazynują wodę zmniejszając ryzyko występowania zarówno suszy, jak i powodzi. O prawidłową wilgotność gleby i zieleń w naszym najbliższym otoczeniu możemy zadbać na własną rękę. Gromadząc deszczówkę, a następnie wykorzystując ją do podlewania kwiatów w ogrodzie, zatrzymujemy wodę z opadów na dłużej.

Występujące susze powodują, że lato jest okresem szczególnego zagrożenia pożarowego. Pożary w lesie są zagrożeniem dla ludzi, a przede wszystkim dla miejscowej flory

i fauny. Jedynym naturalnym źródłem ognia w polskich lasach jest uderzenie pioruna. Jednak jest to stosunkowo rzadka przyczyna pożarów. Najczęściej pośrednio lub bezpośrednio odpowiada za nie człowiek. Dlatego należy przestrzegać zakazu wstępu do lasu wprowadzonego przez właściciela w związku z występującym na obszarach leśnych dużym zagrożeniem pożarowym. Wjazd do lasu pojazdami silnikowymi dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, zaś wjazd na drogi leśne jest dozwolony tylko wtedy gdy są one oznakowane drogowskazami lub innymi znakami dopuszczającymi ruch po tych drogach. Rozniecanie ognia czy grillowanie w lasach jest dozwolone tylko w miejscach do tego wyznaczonych i odpowiednio zabezpieczonych. W lasach i na terenach śródleśnych zabronione jest palenie tytoniu za wyjątkiem dróg utwardzonych i miejsc wyznaczonych.

Zagrożenie pożarowe w lasach powodują zostawione w lesie śmieci, przede wszystkim szkło, które działa jak soczewka i pod wpływem promieni słonecznych może podpalić ściółkę czy gałęzie. W lesie zapalić może się również torf znajdujący się pod ziemią. Dochodzi wówczas do pożaru podpowierzchniowego. Ten rodzaj pożaru powstaje, gdy człowiek rozpala ognisko w miejscu niedozwolonym, a następnie przysypuje ogień ziemią w celu wygaszenia. To szczególnie niebezpieczny pożar w lesie, gdyż długo pozostaje niewykryty, rozprzestrzeniając się na wiele kilometrów.

Gdy zauważymy pożar w lesie, należy odejść jak najdalej od ognia i powiadomić odpowiednie służby i napotkane osoby znajdujące się w strefie zagrożenia.

Powodzie

W związku ze zmianą klimatu na wielu obszarach można się spodziewać zwiększenia opadów. Przewiduje się, że w związku z wyższymi temperaturami ulewne deszcze będą występowały bardziej regularnie i będą bardziej intensywne. Wzmóżone opady deszczu trwające dłuższy czas będą prowadzić do powodzi rzecznych, natomiast krótkotrwałe, ekstremalne opady deszczu (oberwania chmury) mogą skutkować powodziami opadowymi, czyli zalaniem terenu bez wylewu żadnego zbiornika wodnego. Woda jest jednym z najgroźniejszych żywiołów, statystycznie najczęściej niszczących ludzki dobytek.

W przypadku zagrożenia powodziowego należy słuchać komunikatów lokalnych stacji radiowych i telewizyjnych. Należy ustalić z rodziną, zwłaszcza z dziećmi, sposób kontaktu i ewakuacji. Najważniejsze dokumenty, lekarstwa, dowody tożsamości, pieniądze należy ulokować

w bezpiecznym miejscu. W górnej partii domu należy zgromadzić żywność o przedłużonej trwałości, wodę, przygotować też odpowiednią odzież, latarki, koce, środki higieniczne i apteczkę. Pojazdy odprowadzamy w miejsce niezagrożone powodzią, zabezpieczamy budynek i przygotowujemy worki z piaskiem. Warto rozważyć ewakuację zwierząt. Należy zabezpieczyć substancje niebezpieczne, takie jak pestycydy, środki owadobójcze, farby, rozpuszczalniki i inne środki chemiczne, zbiorniki z olejem, paliwem itp.

W sytuacji, gdy powódź nadejdzie należy przemieścić się na wyższe piętro, wyłączając uprzednio instalację elektryczną i gazową. Telefon komórkowy najlepiej mieć cały czas przy sobie. Nie wolno spożywać wody ze studni ani wody gruntowej, ponieważ może być skażona. Jeżeli władze lokalne ogłoszą ewakuację z terenów zagrożonych, należy dostosować się do komunikatów. Pozostawanie na zalanym terenie to ogromne ryzyko: zagrożenie utonięciem, narażenie na choroby zakaźne, brak prądu, wody i kanalizacji. Przed opuszczeniem domu

dzieciom należy przypiąć w widocznym miejscu kartkę z imieniem, nazwiskiem oraz miejscem zamieszkania. Nie należy chodzić na obszarach zalanych, jeżeli woda przemieszcza się szybko. Fala o głębokości kilkunastu centymetrów może przewrócić i przemieścić dorosłego człowieka.

Gwałtowne burze i nawałnice

Zmiana klimatu powoduje, że naładowane energią fronty atmosferyczne ścierają się coraz częściej. Burza może stanowić realne zagrożenie dla zdrowia i życia. Warto więc wiedzieć, jak ją bezpiecznie przeczekać.

Podczas burzy zdarza się, że piorun uderza w naziemną sieć elektryczną. Dlatego, jeśli przebywamy w tym czasie w domu, unikajmy używania sprzętów zasilanych z sieci, w celu uniknięcia porażenia. Należy również odłączyć od prądu elektroniczny sprzęt domowy. Nie należy dotykać przedmiotów, które mogą przewodzić prąd, np. rur, kranów czy kaloryferów. Jeżeli zauważymy iskrzenie domowej instalacji elektrycznej, popalone przewody lub pocujemy swąd trzeba wyłączyć elektryczność oraz gaz i natychmiast wezwać odpowiednie służby techniczne. Warto również zawczasu zaopatrzyć się w sprawną latarkę z bateriami, ponieważ gwałtownym burzom, szczególnie w mniejszych miejscowościach i na terenach wiejskich, towarzyszą przerwy w dostawie prądu.

Jeżeli burza zastanie nas poza domem, powinniśmy spróbować jak najszybciej znaleźć schronienie. Jednym z bardziej bezpiecznych miejsc podczas burzy jest np. samochód. W trakcie wyładowań atmosferycznych należy oddalić się od wszystkich okolicznych drzew, zbiorników wodnych czy metalowych elementów (masztów, latarni). Unikajmy otwartych przestrzeni, a jeśli już się na niej znajdujemy, spróbujmy zlokalizować najbliższe obniżenie terenu. Kiedy nie ma już czasu na ucieczkę przed burzą i znalezienie bezpiecznego schronienia, najlepiej przykucnąć ze złączonymi i podciągniętymi pod siebie nogami. W ten sposób powstrzymamy przepływ prądu między stopami w przypadku uderzenia pioruna. Przebywając na otwartej przestrzeni w większej grupie, powinny rozproszyć się na odległość kilkudziesięciu metrów, aby w przypadku nieszczęśliwego zdarzenia część grupy mogła udzielić pomocy poszkodowanym.

Zabezpieczając się zawczasu, należy wykonywać regularne przeglądy domu, zwracając uwagę na dach, rynny i inne urządzenia, których zadaniem jest odprowadzanie wody, a także sprawdzać stan instalacji odgromowej. Podróżując, warto wypatrywać zjawisk, które mogą być zagrożeniem. W tym celu można zainstalować jedną z aplikacji do monitorowania: Storm Radar Poland, Burzowo.info, Pogoda & Radar lub RSO-Regionalny System Ostrzegania, stworzony przez MSW.

Huragany, wichury, trąby powietrzne

Na wypadek zjawisk takich jak wichury, czy huragany, można być przygotowanym zawczasu. Członkowie rodziny, w tym również dzieci, powinni wiedzieć, jak postępować w czasie huraganu oraz jak wyłączać gaz, elektryczność i wodę. Warto opracować plan komunikowania się w czasie zagrożenia na okoliczność, gdy członkowie rodziny są rozdzieleni poza domem (przebywają w pracy, szkole). Dzieci powinny wiedzieć jak i kiedy wzywa się policję lub straż pożarną. W domu powinny zawsze znajdować się w łatwo dostępnym miejscu zapewnij sobie odpowiednie ilości źródeł światła zapasowego: latarki elektryczne z zapasem baterii i świece. Należy również mieć podręczną apteczkę pierwszej pomocy.

Dom powinien być odpowiednio zabezpieczony (konstrukcja dachu, rynny). W przypadku informacji o nadchodzącym huraganie należy upewnić się, że drzwi i okna domu są zamknięte. Należy zabezpieczyć wszystkie urządzenia na zewnątrz, które mogą ulec zniszczeniu, a także usunąć z parapetów i balkonów przedmioty, które mogą zagrażać przechodniom. Nie należy parkować pojazdów w pobliżu drzew, słupów i tracji elektrycznych.

W czasie potężnej wichury główny wyłącznik prądu i gazu powinien być wyłączony- ograniczy to niebezpieczeństwo powstania pożaru. Należy również wygasić paleniska w piecach. Najbezpieczniej jest schronić się w środkowych i najniższych partiach budynku z dala od oszklonych okien, sufitów i drzwi.

W przypadku przebywania poza terenem zabudowanym, jako schronienie wykorzystać należy istniejące budowle: most, wiadukt, przepusty lub inne stałe konstrukcje. Jeżeli nie mamy możliwości ukrycia się to należy wykorzystać zagłębienia terenu (rów, głęboki dół). Nie należy zbliżać się do linii energetycznych, by uniknąć porażenia prądem w przypadku zerwania linii. Jeżeli podróżujemy samochodem należy niezwłocznie przerwać jazdę i ustawić pojazd z dala od przydrożnych drzew.

Po wichurze, gdy nie ma już żadnego zagrożenia, warto zorientować się, czy nikt w najbliższym sąsiedztwie nie ucierpiał i nie wymaga pomocy. Należy unikać leżących lub zwisających przewodów elektrycznych.

O wszystkich zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa trzeba poinformować służby dyżurne Straży Pożarnej i Policji, pogotowie energetyczne, gazowe, inne właściwe służby.

Projekt jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu II: „Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza” Działanie 2.4: „Dostosowanie do zmian klimatu” programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach zadania „OSP-edycja 2024”, ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w ramach Programu „Zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków poprzez zakup specjalnych samochodów pożarniczych”.

#FunduszeUE #FunduszeEuropejskie